

สำนักงานคดีอาญากรุงเทพใต้

หน้าแรก คณะทำงาน อำนาจหน้าที่ บุคลากร กฎหมายควรรู้ ถาม-ตอบ คดีน่าสนใจ ติดต่อ

กฎหมายควรรู้

๑. สิทธิของผู้เสียหาย
๒. ผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา
๓. การยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวหรือประกันตัว จะยื่นที่ไหน
๔. หลักเกณฑ์การพิจารณาสั่งคำขอประกัน
๕. เมื่อผิดสัญญาประกัน
๖. การขอประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา
๗. กระบวนการขอประกันตัวผู้ต้องหา
๘. แบบประเมินการให้บริการประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา

สิทธิของผู้เสียหาย

เมื่อมีความผิดอาญาขึ้น ผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล คือ

- (๑) พนักงานอัยการ
- (๒) ผู้เสียหาย
- (ป.วิ.อาญา ม. ๒๔)

พนักงานอัยการ มีอำนาจฟ้องคดีอาญาได้ทุกชนิด โดยมีข้อจำกัดเพียงว่าคดีนั้นต้องได้มีการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนมาก่อนเท่านั้น

ผู้เสียหาย หมายถึงผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญา

ดังนั้น หากผู้เสียหายไม่ยกฟ้องคดีด้วยตนเอง ก็อาจให้พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องผู้กระทำความผิดอาญาต่อตนแทนได้ โดยการไปแจ้งความร้องทุกข์ยังสถานีตำรวจที่ความผิดนั้นเกิดขึ้นในเขตรับผิดชอบ ซึ่งพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) ก็จะทำการสอบสวนแล้วจับตัวผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้ต้องหา เมื่อสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วหากเห็นว่าผู้ต้องหากระทำผิดตามข้อกล่าวหา ก็จะส่งสำนวนพร้อมผู้ต้องหาให้พนักงานอัยการพิจารณา หากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่า จากพยานหลักฐานและพฤติการณ์แห่งคดีเชื่อได้ว่า ผู้ต้องหาได้กระทำความผิด พนักงานอัยการก็จะฟ้องผู้ต้องหาเป็นคดีต่อศาล ซึ่งเมื่อพนักงานอัยการฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแล้ว ผู้เสียหายอาจยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมในคดีนั้น ๆ ได้

ร้องทุกข์ได้อย่างไร

การร้องทุกข์ (หรือภาษาชาวบ้านเรียก "แจ้งความ" นั่นเอง) คือ การที่ผู้เสียหายไปแจ้งแก่ตำรวจว่ามีความผิดเกิดขึ้นและขอให้ตำรวจเอาตัวคนกระทำความผิดมาลงโทษ และการร้องทุกข์จะมีความสำคัญอย่างมากถ้าเป็นคดีความผิดที่ยอมความได้ ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายใน ๓ เดือนนับแต่ผู้เสียหายรู้ว่าความผิดเกิดขึ้นและรู้ว่าเป็นผู้กระทำความผิดจะนั้นคดีจะขาดอายุความซึ่งจะมีผลให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษตามกฎหมายสำหรับความผิดที่ตนทำขึ้นและถ้าไม่มีการร้องทุกข์ ตำรวจจะสอบสวนไม่ได้ และอัยการก็ไม่สามารถฟ้องคดีนั้นได้เลย ผลก็คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจนำตัวผู้กระทำความผิดมาให้ศาลพิจารณาคดีได้

ดังนั้น ผู้เสียหายไม่ว่าจะมีอายุครบ ๒๐ ปี หรือไม่ก็ตามจะไปแจ้งความต้องดูก่อนว่าความผิดเกิดขึ้นในเขตของสถานีตำรวจใดก็ไปแจ้งที่นั่น โดยเข้าไปหาร้อยเวรเล่าความจริงเกี่ยวกับความผิด และขอให้ตำรวจจัดการนำตัวคนทำผิดมาลงโทษ

ฟ้องคดีอย่างไร

การฟ้องคดีต้องเขียนหรือฟ้องเป็นหนังสือ และต้องบรรยายให้เห็นว่า คนที่เราฟ้องนั้นทำผิดกฎหมายอย่างไร ที่ใด เมื่อไร อย่าลืมเซ็นชื่อเป็นโจทก์ฟ้อง (ในกรณีที่ผู้

เสียหายฟ้องคดีเอง) และจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลที่ความผิดเกิด ซึ่งถ้าเป็นคดีมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ต้องยื่นฟ้องต่อศาลแขวง หากเกินกว่านั้นต้องไปฟ้องที่ศาลจังหวัดหรือศาลอาญาแล้วแต่กรณี ถ้าไปฟ้องผิดศาลหรือเขียนหรือพิมพ์ฟ้องไม่ถูกต้อง ศาลอาจไม่รับฟ้องเสียก็ได้ ซึ่งเป็นการเสียเวลาที่จะไปฟ้องยังศาลที่ถูกต้อง ดังนั้น ก่อนฟ้องต้องดูดี ๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้ที่เขียนฟ้องก็คือทนายความที่ผู้เสียหายไปจ้างให้เป็นทนายว่าต่างให้ตนนั่นเอง ซึ่งในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องเองนี้ ศาลต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องเสียก่อน เมื่อศาลเห็นว่าคดีมีมูล จึงจะประทับรับฟ้องไว้พิจารณาต่อไป และหากความผิดที่จะฟ้องเองเป็นความผิดที่ย่อมความได้และไม่ได้อื่นๆไว้จะต้องฟ้องผู้กระทำความผิดภายใน ๓ เดือนนับแต่วันที่รู้ว่ามีกระทำความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด

ขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม ทำอย่างไร

ผู้เสียหายอาจไม่ฟ้องคดีเองก็ได้ โดยไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนและเมื่อพนักงานอัยการฟ้องคดีนั้น ๆ ต่อศาล ผู้เสียหายจึงยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการโดยขอถือเอาคำฟ้องของอัยการเป็นฟ้องของตนเองด้วย เมื่อศาลอนุญาตผู้เสียหายก็มีฐานะเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการ แต่การยื่นคำร้องนั้นต้องอย่าให้เกินเวลาที่ศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาให้จำเลยฟังก็แล้วกัน มิฉะนั้นศาลจะไม่รับคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมของผู้เสียหายดังกล่าวไว้ (ป.วิ.อาญา ม.๓๐)

ผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา

ผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด มีอยู่ ๒ ฐานะ คือ ฐานะผู้ต้องหา โดยถูกกล่าวหาว่าได้ทำความผิดแต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องต่อศาล กับฐานะจำเลย คือ ผู้ถูกกล่าวหาว่าได้ทำความผิดอาญาซึ่งได้ถูกฟ้องศาลแล้ว

โดยที่คนทุกคน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ดังนั้น ในกรณีของคนที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญาจึงได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าศาลจะพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิด ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงต้องปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้รับการสันนิษฐานไว้แล้วว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อย่างมีมนุษยธรรมและตามความเหมาะสม เช่น จะถูกทรมานหรือได้รับการกระทำที่โหดร้ายผิดมนุษยจากเจ้าหน้าที่หรือศาลไม่ได้ แต่ต้องได้รับการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่และศาลอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยในความผิดที่ตนถูกกล่าวหาอีกด้วย

ตามกฎหมายนี้ สิทธิของผู้ต้องหาจำเลยแตกต่างกันบ้าง ดังกล่าวต่อไปนี้

สิทธิของผู้ต้องหา

๑. สิทธิที่จะไม่ถูกจับกุม โดยไม่มีเหตุอันสมควร เช่น ไม่มีการหลบหนี
๒. สิทธิที่ได้รับแจ้งจากตำรวจผู้จับว่า ถูกจับในความผิดอะไรและบอกถึงสิทธิต่าง ๆ ของตนซึ่งกฎหมายคุ้มครองให้
๓. สิทธิที่จะไม่ตอบคำถามของตำรวจในการสอบสวน เว้นแต่คำถามที่ถามชื่อหรือที่อยู่ของบุคคลนั้นเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย
๔. สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับ ชูเชิญ ทรมาน หรือใช้วิธีหลอกให้รับสารภาพตามที่ถูกกล่าวหาหรือตอบคำถามที่เป็นผลเสียแก่ตนเอง หรือให้การในชั้นสอบสวน
๕. สิทธิขอประกันตัว และการเรียกประกันตัว เช่น ที่ดินหรือเงินสด ตำรวจจะเรียกสูงเกินไปได้
๖. สิทธิตามรัฐธรรมนูญที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐในการหาทนายให้ ถ้าเป็นคนยากจนไม่มีทุนทรัพย์พอที่จะจัดหาทนายความสำหรับตนเองได้
๗. สิทธิที่จะถูกควบคุมหรือขังเฉพาะที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้เท่านั้น และอาจร้องขอให้ปล่อยได้ถ้าถูกคุมขังที่ไม่ถูกต้อง
๘. สิทธิที่ได้รับการบำบัดรักษาให้หายก่อนและหยุดการสอบสวนไว้ หากว่าเกินบ้างชั้นขณะสอบสวนและไม่อาจต่อสู้คดีได้

สิทธิของจำเลย

๑. แต่งทนายผู้คดีได้ ทนายจำเลยมีสิทธิเช่นเดียวกับจำเลย

๒. พุดจกับทนายหรือผู้ที่จะเป็นทนายสองต่อสอง
๓. ตรวจสอบสำนวนของศาล และขอคัดสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
๔. ตรวจสอบสิ่งของที่ยื่นเป็นพยานหลักฐานและคัดสำเนาหรือถ่ายรูปสิ่งนั้น ๆ ได้
๕. ศาลต้องส่งสำเนาฟ้องให้แก่จำเลย
๖. ศาลต้องอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรก็ได้ จำเลยจะให้การอย่างไร หรือไม่ยอมให้
๗. ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ก่อนเริ่มต้นพิจารณาคดี ศาลต้องถามจำเลยว่ามีทนายหรือไม่ก่อน ถ้าจำเลยยังไม่มีทนายศาลต้องตั้งทนายให้ หรือในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึงประหารชีวิต และในคดีที่จำเลยอายุไม่เกินสิบเจ็ดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ก่อนเริ่มพิจารณาคดีต้องถามจำเลยว่ามีทนายหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนาย ศาลต้องตั้งทนายให้จำเลยก็ได้
๘. ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึง ๑๐ ปี ถ้าจำเลยแถลงต่อศาลว่า จำเลยยากจนและต้องการทนาย ศาลต้องตั้งทนายให้จำเลย แต่ในกรณีนี้ศาลอาจไต่สวนเพื่อให้ได้ความว่า จำเลยยากจนจริงก่อนตั้งทนายให้จำเลยก็ได้
๙. เมื่อฟ้องจำเลยต่อศาลแล้วและจำเลยได้ให้การแก้คดีแล้วก่อนศาลชั้นต้นตัดสินถ้าโจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง ศาลต้องถามจำเลยว่าจะคัดค้านหรือไม่ ถ้าจำเลยต้องคัดค้านการถอนฟ้อง ศาลก็จะไม่อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้อง แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ไม่ว่าโจทก์จะถอนฟ้องในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ถ้าจำเลยคัดค้าน ศาลก็จะไม่อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้อง

การยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวหรือประกันตัว จะยื่นที่ไหน

๑. หากผู้ต้องหาอยู่ถูกควบคุมตัวอยู่ที่สถานีตำรวจก็ให้ยื่นต่อตำรวจที่สอบสวนคดีนั้น ๆ
๒. หากสำนวนการสอบสวนส่งมายังพนักงานอัยการแล้ว ถ้าเป็นกรณีที่ได้รับประกันตัวในชั้นตำรวจมาแล้ว หรือยังอยู่ในอำนาจควบคุมของตำรวจโดยตำรวจยังมีได้ยื่นขอฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล ก็ให้ยื่นต่อพนักงานอัยการ
๓. หากเป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ได้ยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลแล้ว หรือผู้ต้องหาถูกฟ้องศาลแล้วก็ให้ยื่นต่อศาลนั้น ๆ
๔. หากกรณีเป็นคดีที่ศาลตัดสินแล้วก็ให้ยื่นที่ศาลแม้ว่าคดีนั้น ๆ จะได้มีการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาแล้วก็ตาม

ผู้ยื่นขอประกัน ได้แก่

- ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยนั่นเอง
- สามี ภรรยา หรือญาติของผู้ต้องหาหรือจำเลย
- ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง หรือผู้ใดก็ได้ที่เต็มใจจะเข้าไปเป็นผู้ประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าว

ผู้ขอประกันตัวควรเตรียมเอกสารอะไรบ้าง

๑. บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้เพื่อให้เห็นว่าผู้นั้นเป็นใคร อยู่ที่ไหน
๒. เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่น่ามาวางเป็นหลักประกัน เช่น โฉนดที่ดิน (ควรให้ทางกรมที่ดินตีราคาตามด้วย)
๓. ทะเบียนบ้าน ถ้าเจ้าของกรรมสิทธิ์ไม่ได้มาเอง คนมายื่นแทนต้องมีใบมอบอำนาจให้ทำแทนโดยชัดแจ้ง และปิดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท

หลักเกณฑ์การพิจารณาสั่งคำขอประกัน

การขออนุญาตให้ประกันหรือไม่ ต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้คือ

๑. ความร้ายแรงของความคิดที่ถูกกล่าวหา ว่ามีโทษร้ายแรงหรือไม่
๒. พยานหลักฐานที่น่าสืบแล้วมีเพียงใด
๓. ความเป็นไปต่าง ๆ ของคดีนี้เป็นอย่างไร
๔. ความน่าเชื่อถือผู้ร้องขอประกัน หรือหลักประกันมีเพียงไร
๕. ผู้ต้องหา หรือจำเลยน่าจะหลบหนีหรือไม่ ถ้าให้ประกันไป
๖. ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการปล่อยไปมีเพียงใดหรือไม่
๗. ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องชั่งตามหมายศาลแล้วตำรวจหรืออัยการคัดค้านศาลจะรับวินิจฉัยด้วย
ดังนั้น หากไม่ให้ประกัน ต้องอ้างเหตุดังกล่าวข้างต้น จะอ้างเหตุอื่นไม่ได้ และการเรียกประกันเป็นจำนวนเท่าใดนั้น เป็นไปตามระเบียบภายในของตำรวจอัยการ
หรือศาลแต่จะเรียกสูงเกินไปไม่ได้

เมื่อผิดสัญญาประกัน

ในกรณีที่ผู้ประกันไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาให้ตำรวจ หรืออัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณีตามที่กำหนดถือว่าผิดสัญญาประกัน ผู้ประกันย่อมต้องถูกปรับตามจำนวนที่ระบุไว้ในสัญญา ถ้าไม่ยอมชำระในกรณีที่

๑. สัญญาประกันทำไว้กับที่พนักงานสอบสวน หรืออัยการ อัยการจะฟ้องบังคับตามสัญญาประกันต่อศาล
๒. สัญญาประกันทำไว้กับศาล ศาลสั่งปรับหรือนำทรัพย์สินที่ประกันออกขาย แล้วชดใช้ตามสัญญาได้ทันที